

Zeki Ömer Defne'nin Şiir Dili ve Kelime Hazinesi *

Zeki Ömer Defne's Language of Poetry and Thesaurus

Öğr. Gör. Dr. Ahu CAVLAZOğLU DAVULCU **

Öz :

Bu alışmada, Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı içinde şiirleri ile ön plana çıkan Zeki Ömer Defne'nin (1903-1992), Denizden alınmış Ülke (1971), Sessiz Nehir Puyalar I (1985), Kardelenler Puyalar II (1988) adlı şiir kitaplarındaki şiirleri ile; Halk Yolu (1924-1927), Çınaraltı (1941), Ün Isparta Halkevi Mecmuası (1942-1943), Ülkü (1944-1946) Zeytin Dalı (1949), şadırvan (1948), Esi (1956), ağrı (1959-1960), İstanbul (Sanat ve Edebiyat (1953-1954-1955-1956)), Varlık (1956-1982), Türk Edebiyatı (1983-1993), Kaynaklar (1985), Türk Dili (1986-1993), Milli Kültür dergisi (aralıklarla 1981-1987), Galatasaray dergisi (aralıklarla 1951-1967), Galatasaray Lisesi Yıllığı (1964-1965 ve 1974-1975) ve Özel şişli Terakki Lisesi Yıllığında (1967 yılığı ve 1969 yılığı) yayımlanmış şiirlerinin dili ve kelime hazinesi ortaya konmaya çalışılmış, Defne'nin şiirlerinde yer alan zarf fiil, şahıs, yapım ve çekim eklerinde haberleşme kiplerinde, seslerde ve söz varlığında tespit edilen eskicil (arkakik) unsurlar belirlenmiştir. Eskicil unsurları içeren şiirler için bir ya da iki örnek verilecektir.

Anahtar sözcükler: Zeki Ömer Defne, Şiir Dili, Kelime Hazinesi, Arkaik unsurlar.

* Bu makale tarafımızdan, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili Ana Bilim Dalında hazırlanan ve Temmuz 2017'de savunulan , "Zeki Ömer Defne'nin Şiirlerinin Türk Dili Açısından İncelenmesi (Ses Bilgisi-Yapı Bilgisi- Dizin)" başlıklı doktora tezinden alınmıştır.

** Selçuk Üniversitesi Bozkır Meslek Yüksekokulu, ahucavlaz@selcuk.edu.tr,
<https://orcid.org/0000-0001-8899-4801>

Abstract:

Our study is to examine the poems of Zeki Ömer Defne, who is in the foreground with his poems in Turkish Literature during the Republican Period, in terms of Turkish Language. In this work , poems in poetry books of Zeki Ömer Defne (1903-1992) named *Denizden Çalınmış Ülke* (1971), *Sessiz Nehir Puyalar I*(1985), *Kardelenler Puyalar II*(1988) and *Halk Yolu* (1924-1927), *Çınaraltı* (1941), *Ün Isparta Halkevi Mecmuası* (1942-1943), *Ülkü* (1944-1946) *Zeytin Dalı* (1949), *Şadırvan* (1948), *Esi* (1956), *Çağrı* (1959-1960), *İstanbul (Sanat ve Edebiyat (1953-1954-1955-1956))*, *Varlık* (1956-1982), *Türk Edebiyatı* (1983-1993), *Kaynaklar* (1985), *Türk Dili* (1986-1993), the poems published in *Millî Kültür* journal (with intervals 1981-1987), *Galatasaray Journal* (with intervals 1951-1967), *Galatasaray Lisesi Annual* (1964-1965 ve 1974-1975) and *Özel Şişli Terakki Lisesi Annual* (1967 annual and 1969 annual) were studied in Zeki Ömer Defne's Language of Poetry and Thesaurus. In the envelope verb, the person, the construction and the suffixes included in the poems of Defne, the archaic elements determined in the communication types, voices and vocabulary are determined. One or two examples will be given of poems containing archaic elements.

Keywords: Zeki Ömer Defne, Poetry Language, Thesaurus, Archaic Elements

Giriş:

Osmanlı Devleti'nin yıkılması ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması, imparatorluktan millî devlete geçiş aşamaları bütün alanlarda olduğu gibi kültür hayatımıza ve edebiyatımıza dolayısıyla Türk şiirimize de etki etmiştir. Edebiyatımızda Cumhuriyet Dönemi olarak adlandırılan bu dönemdeki şiir alanındaki hareketlere ve faaliyetlere Cumhuriyet Dönemi Türk Şiiri denmiştir.

İlk şiirlerini yüzyılın başında II. Meşrutiyet döneminde yayımlayan şairlerin çoğu 1923'te hayatta idiler ve eser oluşturmaya devam ettikleri gibi döneminin gençleri üzerinde etkilerini göstermişlerdir. Bu şairler Cumhuriyet Döneminde de eser vermeye devam ederken yeni nesil üzerinde de etkilerini sürdürmüşlerdir. Cumhuriyet dönemi Türk şiiri, Osmanlı Devleti'nin yıkılması ve Türkiye Cumhuriyetinin kurulmasından sonra yazılan şiirlere verilen addır. (Parlatır Ocak-Şubat 1992)

Biz araştırma ve inceleme kapsamındaki bu çalışmamızda eserlerini umumiyetle Cumhuriyet Döneminde vermiş bir sanatçı olan Zeki Ömer Defne (1903-1992) 'ye ait, *Denizden Çalınmış Ülke* (1971), *Sessiz Nehir Puyalar I* (1985), *Kardelenler Puyalar II* (1988) adlı şiir kitaplarındaki şiirleri ile; *Halk Yolu* (1924-1927), *Çınaraltı* (1941), *Ün Isparta Halkevi Mecmuası* (1942-1943), *Ülkü* (1944-1946) *Zeytin Dalı* (1949), *Şadırvan* (1948), *Esi* (1956), *Çağrı* (1959-1960), *İstanbul (Sanat ve Edebiyat (1953-1954-1955-1956))*, *Varlık* (1956-1982), *Türk Edebiyatı* (1983-1993), *Kaynaklar* (1985), *Türk Dili* (1986-1993), *Millî Kültür dergisi* (aralıklarla 1981-1987), *Galatasaray dergisi* (aralıklarla 1951-1967); *Galatasaray Lisesi Yıllığı* (1964-1965 ve 1974-1975) ve *Özel Şişli Terakki Lisesi Yıllığında* (1967 yılı ve 1969 yılı) yayımlanmış tespit ettiğimiz toplam 435 şiirin dili üzerinde çalışılmış şairin şiir dili ve kelime hazinesini ortaya koymak

amaçlanmıştır. Defne'nin şiirlerinde yer alan zarf fiil, şahıs, yapım ve çekim eklerinde haberleşme kiplerinde, seslerde ve söz varlığında tespit edilen eskicil (arkaik) unsurlar belirlenmiştir.

İlk şiirlerini 1924-1927 yılları arasında Osmanlıca yayımlamış olan Zeki Ömer Defne, Cumhuriyetin ilan edildiği dönemde Millî Edebiyat akımının izlerini taşıyan sosyal içerikli şiirler yazarken halk şiiri geleneğinden yararlanmaya da devam etmiştir. Zeki Ömer Defne, öğretmenlik yaptığı yıllarda şiirlerini dergilerde yayımlamaya devam etmiş; ancak bunları bir kitap halinde toplayamamıştır. Zeki Ömer Defne ilk şiirini 12 yaşında dörtlük olarak yazar, şiir zevkini küçük yaşlarda Çankırı'da alır. Asıl şiire başlayışı Çankırı'da çıkan Halk Yolu dergisine gönderdiği şiirlerle olur.

Cumhuriyet Devrinde Atatürk'ün varlığıyla dolu olan bu dönemde millî mücadelenin kazanılmasıyla birlikte Türk aydını Anadolu'ya yönelmiştir. Millî mücadelenin kazanılmasından sonra sırada ülkenin kalkınması vardır. Edebiyatta önce şiirde görülen Anadolu'ya yönelme, sonraları diğer türlerde de görülmüştür. Önceleri "Anadoluculuk" olarak nitelendirilen bu hareket ülke topraklarının sadece Anadolu'da olmaması gerekçesiyle "Memleketçilik" adını alır. Zeki Ömer Defne hem bir Anadolu çocuğu hem de Cumhuriyetin genç bir Edebiyat öğretmeni olarak birçok aydının yöneldiği böyle bir harekete kayıtsız kalmaz. Edebiyat tarihlerinde onun Anadolu'nun güzelliklerini tasvirî şekilde anlattığı, memleketin coğrafi güzelliklerinden yola çıkarak millete vatan sevgisini aşlamaya çalıştığı şiirleri nedeniyle dolayısıyla bu hareket içinde yer alan bir şair olarak değerlendirilmiştir. Özellikle edebiyat çevrelerinde dikkate alınmasını sağlayan memleket üstüne güzelleme, söyleyiş, şekil ve üslup yönünden onun şiirinde âşık tarzının hâkim olduğunu gösteren eserlerdir. Buna rağmen Defne'nin, Memleketçilik hareketinin temsilcilerinden olduğunu söyleyemeyiz. Cumhuriyet Döneminin sonraki devrelerinde de göreceğimiz gibi Defne, herhangi bir akıma veya harekete bağlı kalarak şiir yazmış bir sanatçı değildir. Şair 1950'lerden sonra halk şiirinin içerik ve söyleyişini de göz önünde tutarak bireysel iç yaşantı şiirine geçer. Bu şiirlerinde bireysel duygulara, insana, yaşanmamış arzuların getirdiği hayal kırıklıklarına, geçmişe duyulan özlemlere, tabiatın güzellikleri, yaşının ilerlemesiyle birlikte de daha çok yaşlılık ve ölümle ilgili konular işlemiştir.

1960-1980 arasında dönemin siyasi yapısından kaynaklanan daha çok ideolojik yaklaşımlar şiirde kendisini gösterir. Hayatının her döneminde şiir yazmayı sürdüren Defne, bu yıllar arasında da şiirler yazmıştır. Bu dönem içinde Defne'nin de az sayıda da olsa ülkenin içinde bulunduğu siyasi ortamın problemlerini işlediği şiirleri vardır. Ancak bunlar kesinlikle bir ideolojinin, içinde yer alabilecek şiirler değildir. Aksine bu şiirlerde içinde bulunan toplumu birleştirici bir tavır sergilemiştir.

Defne yaşlılık döneminde de şiir yazmaya devam eder. Yaşlılığının vermiş olduğu ruh hâliyle daha çok yaşlılık ve ölüm duygularını işlediği kendi iç dünyasına dönük bir tavrıyla şiirler yazar. Defne'yi bu dönemde de herhangi bir anlayışın içine yerleştirmek mümkün değildir. O, şiirinde kendisine özgü bir yaklaşım izlemiştir.

Zeki Ömer Defne Kimdir?

a) Hayatı:

Zeki Ömer Defne, Çankırı'nın İmaret Mahallesi'nde diğer adıyla Saray Mahallesi'nde 4 numaralı evde, Rumi takvime göre 1319, Miladi takvime göre 1903'te doğmuştur. Asıl adı Mehmet Zeki olup; aile lakabı Hanyalıoğlu'dur. Zeki Ömer Defne, *Türk Edebiyatı* dergisinden Belkıs Kabaklıoğlu ile yaptığı bir röportajda "babasının Zekâi Dede'ye hayranlığı dolayısıyla verdiği "Zekâi" isminin hocaları tarafından "Zeki" olarak değiştirildiğini söyler." Annesi Hacer Hanım, babası Ömer Efendi'dir. Hafız ve hattat olan Ömer Efendi, Bektaşî şairidir. Şiirlerinde Hulûsî, Hüznî ve Mahzûnî, mahlaslarını kullanmıştır. Ömer Efendi önceleri memur olarak çalışmış, daha sonra kahvecilik yapmıştır. (Akyol ve Karadeniz Mayıs 1989:13-17; Kabaklı Belkıs Kasım 1984:41-42)

Defne ilk çocukluk yıllarında savaş ortamında, babasız bir evde, annesi ve ninesi ile beraber zor bir hayat geçirmiştir. Zeki Ömer Defne'nin 33 yaşında vefat eden annesi Hacer Hanım çok ince ve duygulu bir kadındır.

Şair 8-9 yaşlarında iken, 1911 yılında Balkan Savaşı'ndan bir yıl önce babası askere alınır ve Priştine'ye gönderilir. Bir yıl sonra Balkan Savaşı başlar. O zamandan sonra Defne için sıkıntılı bir hayat başlamıştır. Çok zor şartlar altında eğitimine devam eder. Çok gayretli ve başarılı bir öğrencidir. Zeki Ömer Defne ilk önce rüştiyeyi bitirir. Daha sonra Kengri¹ (Çankırı) Ertuğrul Mekteb-i İdadisinde² okur. Bütün okulları birincilikle bitirir. Okul hayatı babasız geçer. Bu durum Zeki Ömer Defne'yi çok etkiler. İstiklâl Harbi Yıllarında bir yıl otel kâtipliği de yapar. (Akyol 2004:86)

Balkan Savaşı'ndan sonra I. Dünya Savaşı başlayınca Defne'nin babasını yine askere alırlar. Hattat olduğu için Ömer Efendi cepheye gönderilmeyip geri hizmetlerde çalıştırılır. İstanbul'da çeşitli karakol kumandanlıklarında görev yapar. Daha sonra terhis edilen Ömer Efendi, İstiklal Savaşı'nın başlamasıyla tekrar askere alınır. Bu dönemde Defne, Rüştiye'yi tamamlar, Çankırı İdadisine devam eder. Burayı birincilikle bitirir. Şair Mezun olduktan sonra bir yıl otel kâtipliği yapar.(Karabay vd. Ocak 1993:26)

Defne daha sonra komşuların ve mahallenin yardımıyla Ankara Muallim Mektebinin son sınıfına kaydoldu. Çocukluğundan beri doktor olmanın hayalini kuran Defne, içinde bulunduğu imkânsızlıklar ve hocalarının isteği üzerine Ankara Keçiören Muallim Mektebine gitti İdadiyi bitiren öğrenciler Ankara Darümuallimin son sınıfına kaydolabilmektedir. Bu durum Defne'ye bir yıl sonra öğretmen olma imkânı sağlamıştır. Ankara Keçiören'de "Gâvur'un Konağı" denilen havuzlu bir konakta eğitim görürler. Defne burada zor şartlarda eğitimine devam eder; çünkü ders çalışacak

¹ Çankırı, Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan aynı adlı ilin merkezidir Kengri kelimesinin Çankırı suretinde yazılması 11/4/1341 (1925 Miladi) tarihinde Çankırı Milletvekili A. Talat ONAY'ın öncülüğünde TBMM'ye verilen bir teklifle değiştirilmiştir.

² Bugün Çankırı Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nin olduğu taş bina.

kitap bile yoktur. Muallim Mektebinde kitapları bile olmadığı hâlde arkadaşlarından ödünç kitap alarak sınavlara çalışan ve bütün zorluklara rağmen okulun en iyi öğrencisi olmuştur, çünkü Defne'nin çok kuvvetli bir hafızası vardır âdeta bir okuduğunu ezberlemiştir. Defne, bu okuldan da birincilikle mezun olur. (Kabaklı Kasım 1984:41)

Okul hayatı ile ilgili Defne Muhsin Karabay vd. ile yaptığı söyleşide şöyle diyor: “Evlatlarım gururla söylüyorum, üç diploma aldım, bir tek dokuzum var. O da müdürümüziñ verdiği not terbiye dersinden değil. Hâsılı Muallim Mektebini de böyle bitirdim.” (Karabay vd. Ocak 1993: 26)

Ankara için kritik günlerdir Defne'nin Muallim mektebini bitirdiği günlerde Eskişehir, Yunanlılar tarafından işgal edilmiş ve Ankara'da panik vardır. Mustafa Kemal'in Mecliste, başkumandan olduğu gün yemin ettiğinde Defne ordadır.

İlkokul öğretmeni olan Zeki Ömer Defne'nin ilk tayini 20.12.1922 tarihinde Çankırı'nın Korgun Karyesi İptidaî muallimliğine çıkar. Daha sonra 12.08.1923 tarihinde Çankırı İdadisinin ilk kısmına atanır. (T.C. MEB Arşivi Sicil Dosyası: 1958) Fakat Defne, *Türk Edebiyatı* dergisinde yayımlanan Muhsin Karabay ile yapmış olduğu röportajda ilk tayininin Çankırı merkezinde bir ilkokul ihtiyat sınıfına çıktığını, buradaki görevinden bir ay sonra istifa ettiğini ve sene sonuna doğru Maarif Müdürünün kendisini, boş kalmasını diye, Çerkeş'in Çavundur Köyü'ne gönderdiğini ifade eder. Şair röportajında, on dört yaşında iken annesi, on sekiz yaşında iken babası vefat ettiğinden kız kardeşini de yanına alarak gittiği Çavundur Köyü'nde iki sene öğretmenlik yaptıktan sonra tayininin tekrar Çankırı'ya çıktığını söyler. (Akyol 2004:86-87)

Zeki Ömer Defne öğretmenlik yaptığı sırada musiki, resim ve şiirle de uğraşıyordu. Şiirlerinde resim ve musiki ile ilgili terimleri kullanmıştır. Defne ilk şiirini 1923 yılında Çankırı'da çıkan *Halk Yolu* dergisinde yayımlanmıştır. Defne, 1924- 1927 yıllarında Halk Yolu dergisindeki şiirlerinde Asrî Baba mahlasını kullanmıştır. “Asrî Baba” imzasıyla hiciv tarzında yazdığı bu mizahî manzumelerde halkın sorunlarıyla ilgilenmeyen dönemin siyasetçilerini eleştirmiştir.

11 Nisan 1340'ta (1924) Zehra Hanım ile evlenir. Zehra Hanım Kastamonu Kız Muallim Mektebini bitirmiştir. Zeki Ömer Defne ve eşi öğretmenlik mesleğine aynı zamanda başlamışlardır. Defne evlendikten sonra, yetim ve öksüz kalan iki kardeşini de yanına alır. İlk çocuğu Türkân 15 Ocak 1341 (1925) 'de dünyaya gelir. Bu çocuğunu Kastamonu'da çalıştığı yıllarda 5 Nisan 1938'de kaybeder. (Akyol 2004: 87)

Zeki Ömer Defne, geçirdiği zor günlerde akrabalarından da hiçbir destek görmemiştir. Şair YEGEN şiirinde bunu şöyle dile getirir: “Yeğen, seni sekizinde koyup gitti mi baban /Pristine. “Balkan, Cihan, İstiklâl” tam on sene?/Yeğen sen hiç fırınlar, ahçılar önünden kaçtın mı ?/ Buram buram tüterken yollarda etler, ekmekler?/Yeğen sen yer içerken her öğünün bir şölen /Geldiği oldu mu masana kâh boş sahanlar düş-hayâl./ Yeğen sallandı mı hiç ölüm anamızın /Acı ninnileriyle deprem beşiklerinde...” (Defne Zeki Ömer Haziran 1988a)

Şairin daha sonra tayini Çankırı'ya çıkar. Zeki Ömer Defne, Çankırı'ya döndü-

günde ortaokul öğretmeni olmak için bir sınav açılır; zaten öğrenimini yeterli bulmayan Zeki Ömer Defne de Türkçe öğretmeni olabilmek için bu sınava girer. Ord. Prof. Fuat Köprülü'nün yaptığı imtihanında başarılı olur ve 1925'te Kastamonu Erkek Lisesinde Türkçe stajyeri olarak göreve başlar, burada on yıl süre ile görev yapar. (T.C. MEB Arşivi Sicil Dosyası: 1958) Stajyerliğinin kaldırılması için yirmi beş sayfalık bir mütalaa-nâme yazar, bunun üzerine bir takdirname ile birlikte asil olarak göreve başlama yazısı gelir. Defne burada Türkçe derslerine girer, aynı zamanda "Takdirnameli Hoca" olarak edebiyat derslerini de yürütür. Kastamonu'da çalıştığı dönemde beş yıl müdür muavinliği yapar. Bu sırada Çankırı'dan Kastamonu'ya okumak için gelen öğrencilerin de velisidir. (Kabaklı Kasım 1984: 41; Akşol 2004: 86)

Defne, Kastamonu'da bulunduğu dönemde üç çocuğu daha dünyaya gelir. Turhan Tuna Defne 16 Mayıs 1927'de, kızı Ayten Suna Defne ise 15 Ocak 1929'da doğar. Çetin isminde bir çocuğu daha dünyaya gelir ancak iki yaşlarında Kastamonu'da vefat eder." (Akşol 2004:86)

Zeki Ömer Defne önceleri doktor olmak istemiş, fakat içinde bulunduğu şartlar onu öğretmen olmaya yöneltmiştir. Defne, öğretmenliği Sokrates'in dediği gibi "Tanrı sanatı olarak görmüş ve Tanrı Adem'i yarattı, öğretmen de insanı yoğurdu." sözleriyle mesleğine verdiği önemi ve hassasiyeti ifade etmiştir." (Karabay vd., Ocak 1993:26)

Defne'nin içinde bitmek tükenmek bilmeyen bir okuma arzusu vardı. Yüksek tahsil yapmak istediğini söyleyerek Millî Eğitim Bakanlığına müracaat eder. Defne'nin 18 Şubat 1936 tayini Kabataş Lisesine çıkar. Bu tayin Zeki Ömer Defne'ye çok arzu ettiği yükseköğretim imkânını sağlar. Defne, İstanbul'a gelir gelmez Edebiyat Fakültesine kaydını yaptırır. Bu arada 1939'da Alman Lisesinde de Türkçe öğretmeni olarak görevlendirilir. Defne, Kabataş Lisesinde on beş yıl öğretmenlik yapar. Defne, Kastamonu'da ortaokul öğretmeni olduğu sırada öğrencisi olan Behçet Necatigil, askerliğini bitirdikten sonra tayini Kabataş Erkek Lisesine çıkınca Zeki Ömer Defne ile birlikte öğretmenlik yaparlar.

Defne, Alman Lisesinde görevlendirildiği sırada fakültenin son sınıfındadır ve bitirme tezi verecektir. Edebiyat Fakültesi Dekanı Hamit Ongunsu, Defne'nin hayatını duymuştur. Bir gün Ali Nihat Tarlan ders çıkışında Defne'ye "Bu kadar talebem oldu. Kabataş Lisesinde de benim öğretmenliğim var, orada da halef selef olduk, fakat hiçbirisiyle çalışabileceğimi ümit etmedim seninle birlikte çalışalım ister misin?" der. Defne, kendisi için bu teklifi şeref telakki ettiğini söyleyince Tarlan, Hamit Ongunsu'nun kendisiyle görüşmek istediğini ifade eder. Defne, görüşmelerinde Ongunsu'ya hayatını anlatınca Ongunsu, Defne'nin alnından öper, elini sıkar ve keşke, İstanbul'da doğup büyüyen arkadaşlar da sizin yapabildiğinizi, gösterebildiğiniz bu iradeyi yapabilseler ve gösterebilseler. Artık bundan sonra Kabataş Lisesi yok." der. (Karabay vd. Ocak 1993:27)

Fuat Köprülü, Zeki Ömer Defne'ye bitirme tezi vereceği zaman kendisinin eski harflerin içinde yetişmiş olduğundan, sınıf arkadaşlarına vereceği konular ile Defne'ye verecek olduğu konunun aynı olmayacağını, bunu yapıp yapamayacağını sorar

ve Defne'ye “*Dede Korkut Hikâyelerinde Edebi Sanatlar Üzerine Bir Tahlil*” konusunu bitirme tezi olarak verir. Defne, bitirme tezini başarıyla tamamlar. Bunun üzerine Köprülü, Defne'den doktora tezi çalışmalarına başlamasını ister. Doktora tez konusu olarak “*Dede Korkut Hikâyelerindeki Kahramanların Psikolojik Tahlillerini*” verir. Defne doktora tezini hazırlamaya başlar, ikinci hikâyeye geldiğinde dört sene devam eden çok ağır bir sürmenaj hastalığına yakalanır. Bu hastalıktan sonra üniversitede asistan olması da mümkün olmaz. (Akyol, 2004:86)

Defne, Kabataş Lisesine devam ettiği dönemde Yıldız Harp Akademisinde de görevlendirilir. 1947 - 1948 yıllarında Akademi, Ankara'dan İstanbul'a taşınmıştır. Akademi'nin komutanı, Millî Eğitim Bakanlığında bir edebiyat öğretmenini ister, ancak o yıllarda “sağ eğilimli, sol eğilimli” oldukları gerekçesiyle herkes Akademi'ye kabul edilmemektedir. Millî Eğitim Bakanlığı, Defne'yi tavsiye eder. Zeki Ömer Defne, Akademi'de görevlendirilmek üzere tavsiye edilmiş olmasını şöyle değerlendirir: “*Çok şükür ben hayatım boyunca, elli yıl hocalığım boyunca, yavrularıma sadece vatan dedim, millet dedim.*” (Karabay vd., Ocak 1993: 27)

Şair, 9 Kasım 1950 tarihinde Galatasaray Lisesine tayin edilir. Galatasaray Lisesinde öğretmenlik yaptığı sırada Şişli Terakki Lisesinde de görevlendirilir. (T.C. MEB Arşivi Sicil Dosyası: 1958) Galatasaray Lisesinin Defne'de ayrı bir yeri vardır, Bunu Galatasaray dergisinin 1964 Mayıs sayısında Galatasaray şiirinde görürüz.

Defne, 27 Eylül 1951 tarihinde Batı'daki edebiyat öğretmenliğinin nasıl yapıldığını yakından tanımak ve görmek üzere, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından bir yıl süre ile Fransa'ya gönderilir. (T.C. MEB Arşivi Sicil Dosyası: 1958) Paris'te üç ayrı lisede edebiyat derslerini yürütür. Aynı zamanda Defne, burada ünlü ressamların tablolarını yakından görüp inceleme fırsatı da bulmuştur. Paris'te olduğu dönemde vatan hasreti çekmektedir. Millet sevgisi, memleket sevgisi ile dolu olan Defne'nin öğrencilerine aşladığı vatan sevgisinin, kendinde üst boyutta olduğuna tanık olmaktadır. Şair Siyah Albüm adlı şiirinde o günleri şöyle betimlemektedir: “*Yaş 70'di ilk Batı gezisine çıktığımda/ Önde özlemler erişilmez bir tüy oklar hızıyla/ Nereye vardımca Tuna'm, tarihim kırılgın, küskün /Yüzüme şöyle baktılar bin sitem, bin sızıyla./ Gezdim Budapeşte, Berlin, Viyana, Paris'i.../Hiçbirinin bilmediği bir yürek ağrısıyla...*” (Defne Zeki Ömer: Şubat 1988)

Defne, Fransa'ya gitmeden önce kendisine Millî Eğitim Bakanlığı tarafından müfettişlik görevi teklif edilmiş; ancak bu teklifi reddetmiştir. İstanbul'da görev yaptığı zamanlarda Çankırı'yı unutmamış. Zaman zaman yaz tatillerinde memleketine gelir İstanbul'da çalışırken burada okuyan Çankırlı öğrencilerinin her türlü işleriyle özellikle ders durumlarıyla özenle ilgilenirdi.

Zeki Ömer Defne, 13 Temmuz 1968'de Galatasaray Lisesi edebiyat öğretmenliğinden yaş haddinden emekli olmuştur. (T.C. MEB Arşivi Sicil Dosyası: 1958) Kendisi Galatasaray Lisesinin 100. Yıldönümü kutlandığı sene “*yaş haddinden değil, baş haddinden*” emekli olduğunu söyler. Şairin çok sevdiği öğretmenlik mesleğine ve öğrencilerine duyduğu hassasiyetini bu şiirinde açıkça görülmektedir. Defne'nin Ziller Çala-

cak şiiri Edebiyat çevrelerinde en çok bilinen ve sevilen şiiridir. Katıldığı öğretmenler günlerinde ve çeşitli toplantılarında bu şiiri bizzat okuduğu biliniyor. Aynı zamanda iyi bir ressam olan Zeki Ömer Defne, çeşitli konularda resimler yaptığı gibi musikişinas bir kişiliğe sahiptir. En basit aletlerle, ustası da olmadığı halde, beş tane saz ve ud yapar bu şiirlerine de yansımıştır.

Zeki Ömer Defne 2 Aralık 1992’de Çifte Havuzlar’daki evinde vefat eder. Karacaahmet mezarlığına defnedilir.

b) Zeki Ömer Defne’nin Eserleri:

Denizden Çalınmış Ülke:

Zeki Ömer Defne ilk şiir kitabı olan Denizden Çalınmış Ülke 1971 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanmıştır. Eser toplam 210 sayfadır. Defne, Denizden Çalınmış Ülke’de şiirlerini iki ana bölümde toplamıştır. Birinci bölüm, Güzellemeler bölümü memleket üstüne ve sevgi ve tabiatüstüne güzellemeler olarak iki alt bölümdür. Birinci bölümün devamında Koçaklamalar, Ağıtlar ve Çeşitli Konular başlıklarının altında o konuyla ilgili şiirleri yer alır. Kitabının ikinci bölümü bireysel iç yaşantı konularını içerir. İnsan, Dünya, Sevgi, Mitoloji, Mimarlık, Resim gibi alt başlıklar yer alır. Bu başlıkların altında o konuda yazılmış şiirleri mevcuttur. Defne’nin, Denizden Çalınmış Ülke adlı şiir kitabında toplam 95 şiiri vardır.(Defne Zeki Ömer: 1971)

İlk şiir kitabına Yahya Kemal’e ithaf ile başlar, Defne Yahya Kemal’e şöyle seslenmektedir: *“Aziz Üstat, Bir gün Galatasaray Lisesi yakınlarındaki Agotokli Perukâr Salonu’nda Defne sen halk tarzına devam edecek ve onu yeni imkânlar, yeni mevzular içinde inkişaf ettireceksin, demiştiniz. Hocalık hayatımın bütün haftayı dolduran çalışmalarından artırabildiğim zamanlarda, bu vadiye yazdığım bazı şiirlerim işte, ilk defa huzurunuzda üstadım.”* (Defne Zeki Ömer: 1971) Defne’nin şiirlerinde kimi zaman şekil ve dil özellikleri, kimi zaman da konu seçiminde halk şiir geleneğinden faydalanması onun hayatı boyunca Yahya Kemal’i haklı çıkartacak tarzda eserler verdiğini gösterir. Daha ilk şiirlerinden son şiirlerine kadar çok iyi bildiği halk motiflerini şiirde cevher gibi işlemiştir.

Defne, Denizden Çalınmış Ülke’de farklı şekil ve söyleyiş tarzları sergilemiştir. İlk bölümünde güzelleme, koçaklama, ağıt gibi halk edebiyatı şekillerini yan başlıklar olarak kullanmıştır. Özellikle, “Memleket Üzerine Güzellemeler” bölümünde, diğer bölümlere göre daha yoğun olmak üzere üslup ve şekil bakımından açıkça görülebilen bir âşık tarzı hâkimdir. Şairin kitabına adını veren şiiri, Denizden Çalınmış Ülke şiirinde şairin hayattaki mücadelesini görüyoruz. Bu şiirde tasvir edilen, varlığını korumaya çalışan şairle, geçip giden zamanın sessiz ama zor savaşıdır. Şairin şiirde bireysel duyguları, hüznüyle yoğrulurken çetin hayat mücadelesinde anılarıyla biraz güç ve soluk almaktadır: *“Döküp döküp ömürden olan yıkıntıları, /Denizden çaldığımız ülke: /Biraz serinlik sulara erimiş yıldızlardan, /Birazıcık gelmiş, geçmiş yelkenlilerden gölge,/Avuç içi kadar bir şuncacık yer; /Zor şer, kavga döğüş, azgın sularдан, /*

Bütün kopardığımız, koparacağımız işte bu, /Dalı, gülü bir gülümlük bir vatan..." (Defne Zeki Ömer: 1971)

Sessiz Nehir Puyalar I:

Zeki Ömer Defne'nin Sessiz Nehir Puyalar I adını taşıyan ikinci şiir kitabı Mayıs 1985'te yayımlanmıştır. Zeki Ömer Defne, bu kitabına "Sessiz Nehir" adını vermiş olmakla birlikte "Puyalar I" olarak nitelendirmiştir. Kitabın başında "Puyalar" adlı bir şiiri yer alır ki bu şiirin her beyti kitabın bölümlerinden her birinin başına yerleştirilmiştir. Kitap; Sevgi, Kimlik, Sanat, Ata ve Ölüm bölümlerinden oluşur. Son bölüm, şairin çeşitli konular ile ilgili yazdığı şiirlerini topladığı, "Çeşitli" adlı bölüm yer almaktadır. Defne'nin Sessiz Nehir kitabında toplam 79 şiir vardır. Puyalar I ve II'deki şiirlerin büyük bir kısmı şairin kendi iç dünyası ile bir hesaplaşma içerisinde olduğu görülür. Kendi yalnız dünyasıyla dış dünyayı karşılaştırır. (Defne Zeki Ömer: Mayıs 1985)

Defne'nin Sessiz Nehir kitabına, Puyalar I adını vermesinin nedeni, kitabın başına koyduğu ilk şiirinden kaynaklanmaktadır. Şair Puya'yı Güney Amerika'da And Dağları'nda yetişen 60-70 yılda bir defa en görklü çiçeğini veren bitki diye tanımlamaktadır. Kendini Puyaya benzeten şair tıpkı bu çiçek gibi geç ama görkemli bir çiçek meydana getirmiştir. Öncelikle bu ilk şiire şair Puyalar adını vermiş; sonra beş beyitten oluşan bu şiirin, ilk beytinden başlayarak her bölümün başına bir beytini yerleştirmiştir. Ancak bu yerleştirme tesadüfi değildir, bu şiir her bölümde toplanan şiirlerin özüne uygundur. Bu şiir kitabı şairin sanatının olgunluk döneminde bir araya getirilmiş ismiyle müsemma bir kitaptır. *"Bu nasıl şaşılasi bir yaşam benzerliği ki /Çankırı neresi Güney Amerika neresi Puyalar? /Secisin bal ederken çevre-yan çiçek çiçek /Gömdük onu biz içimizdeki gömütlere Puyalar. /Doğdum, büyüdüm üç büyük savaşın külünde ben, /"Hudâ-yı Nâbit'den doğmuş" derler sizi Puyalar/ Beklermiş ölüm ilk görklü çiçeğinizi 60 yıl /Kaçınıcı çiçeğimde benim sıram bilmem Puyalar?/Seslenir her gün bin dilsiz, belki yarısı bile değil /Duyabildiklerim ancak şu çiçekler Puyalar!..."* (Defne Zeki Ömer: Mayıs 1985)

Kardelenler Puyalar II:

Zeki Ömer Defne son şiir kitabı olan Kardelenler Puyalar II, Şubat 1988'de basılmıştır ve kitap 120 sayfadır. Defne'nin, ilk iki kitabından farklı olarak bu kitapta şiirler bölümlere ayrılmamıştır. Defne'nin Kardelenler adlı şiir kitabında toplam 86 şiir vardır. (Defne Zeki Ömer Şubat 1988a)

Bu kitabına da Puya II ismini vermesi dikkat çekmektedir. Zeki Ömer Defne, şiir kitabını bu isimle nitelendirirken Puyalar ile kendi yaşamında benzerlik olduğu düşüncesinden hareket etmiştir. Defne'nin bu kitabında tarihlenmiş şiirlere bakıldığında 1946'den 1987'ye kadar olan zamanı kapsadığı görülür. Şair ilk kitabı olan Denizden Çalınmış Ülke'de yer alan bazı şiirlerini bu kitabına da almıştır

Kardelenler, Puyalar II, kitaba adını da veren "Kardelenler" şiiri ile başlar. Karde-

lenler, bahar öncesinde karlar arasında filizlenen bir çiçektir. Defne, kardelenler ile kendi arasında bir benzerlik kurar ve hayatın çetin, soğuk havasına coşkuyla merhaba der: “Böyle yeşerdik biz işte bu soğuk, ıssız serada /Biraz kar-beyazı biraz bakır-pasından açtık/ Yağdı dağımıza, koyağımıza nesi varsa göklerin, / Hâlimizi ne Tanrı’ya ne de çobanlara, açtık...”(Defne Zeki Ömer Şubat 1988a)

Zeki Ömer Defne’nin Çeşitli Dergilerde Yayımlanmış Şiirleri:

Zeki Ömer Defne, öğretmenlik yaptığı yıllarda şiirlerini dergilerde yayımlamaya devam etmiş; ancak bunları bir kitap halinde toplayamamıştır. Zeki Ömer Defne ilk şiirini 12 yaşında dördlük olarak yazar, şiir zevkini küçük yaşlarda Çankırı’da alır. Asıl şiire başlayışı Çankırı’da çıkan Halk Yolu dergisine gönderdiği şiirlerle olur. Defne, Halk Yolu (1924-1927) dergisindeki şiirlerinde Asri Baba mahlasını kullanmıştır. “Asri Baba” imzasıyla hiciv tarzında yazdığı bu mizahî manzumelerde halkın sorunlarıyla ilgilenmeyen dönemin siyasetçilerini eleştirmiştir. Halk Yolu dergisinde eski yazıyla yayımlanmış şairin toplam 16 şiiri mevcuttur.

Defne’nin 1931-1934 yılları arasında Kastamonu Lisesi tarafından çıkarılan Kastamonu Lise Mecmuasının (1933-1934) 1933 Ekim ve Aralık, 1934 Ocak ve Şubat sayılarında şiirleri bulunmaktadır. Şair kimliğini oluşturan şiirlerini ise 1940’tan sonra, *Çmaraltı* (1941), *Ün Isparta Halkevi Mecmuası* (1942-1943), *Ülkü* (1944-1946) *Şadırvan* (1949), *Zeytin Dalı* (1948), *Esi* (1956), *Çağrı* (1959-1960), *İstanbul* (Sanat ve Edebiyat (1953-1954-1955-1956)), *Varlık Aylık Fikir ve Edebiyat Dergisi* (1956-1982), *Türk Edebiyatı Aylık Fikir ve Sanat Dergisi* (1983-1993), *Kaynaklar* (1985), *Türk Dili* (1986-1993), *Millî Kültür dergisi* (aralıklarla 1981-1987), *Galatasaray dergisi* (Aralıklarla 1951-1967), *Galatasaray Lisesi Yıllığı* (1964-1965 ve 1974-1975) ve *Özel Şişli Terakki Lisesi Yıllığında* (1967 yıllığı ve 1969 yıllığı) yayımlamıştır.

Zeki Ömer Defne bu şiirlerinden bazılarını birkaç defa yayımlamıştır. Şairin bizzat birkaç defa yayımladığı söz konusu bu şiirlerdeki değişiklikler yapmıştır.

Zeki Ömer Defne’nin Dede Korkut Hikâyeleri Üzerinde Edebî Sanatlar bakımından Bir Araştırma Adlı İncelemesi:

Defne’nin İstanbul Üniversitesinde bitirme tezi olarak yaptığı “*Dede Korkut Hikâyeleri Üzerinde Edebî Sanatlar Bakımından Bir Araştırma*” adlı incelemesi, Türk Dil Kurumu Yayınları tarafından, 1988 yılında Ankara’da basılmıştır. Bu çalışmada, önsözün ardından sırasıyla Mürsel Mecaz, Mübalağa, Hüsn-i Talil, Tecahül-i Arif, Tariz, Teşbih, İstiare, Teşhis ve İntak, İrsal-i Mesel, Tezat, Kinaye ve Seci sanatları incelenmiştir. (Defne Zeki Ömer: 1988b)

c

) Zeki Ömer Defne’nin Şiirlerindeki Eskicil (Arkaik) Unsurlar:

Zeki Ömer Defne’nin şiirleri konu yönüyle çok zengin olduğu gibi dil çalışmaları

ve şiir dili açısından da önemli bir kaynak niteliğindedir. Şairin doğum tarihi Rumi takvime göre 1319, Miladi takvime göre 1903'tür. Şair eski harflerin içinde yetişmiştir. Defne'nin ilk şiirlerini 12 yaşında yazdığı bilindiğinden şiir dilinin oluşum dönemi Osmanlıca ve Türkiye Türkçesine geçiş dönemidir. Genelde şairler ve yazarlar içinde yaşadığı toplumun dilini ve ağız özelliklerini büyük ölçüde yansıttığı için Defne de şiirlerinde döneminin dil özelliklerini barındırması yönüyle önemlidir. Devrelerin geçiş dönemi kesin çizgilerle ayıramayacağı için Osmanlıca ve Türkiye Türkçesi arasında bir geçiş safhası olmuştur. 20. yüzyılın başında doğan Zeki Ömer Defne Osmanlıcanın son evresi ve Türkiye Türkçesinin başlangıç dönemine şahitlik etmiştir ve bunu şiirlerine yansıtmıştır.

Defne şiirlerinde sadece Osmanlı Türkçesi unsurlarına yer vermemiş; ayrıca Eski Türkçe ve Eski Anadolu Türkçesi Dönemine özgü kelime ve eklerin de kullanıldığı görülmektedir. Şair Anadolu lehçe ve ağızlardan alınan sözcükleri ve yapıları çok sık kullanmıştır. Ölçünlü dilde kullanılan sözcükler şairlerin hayal dünyası için yeterli olmayabilir. Şairler dilimizdeki kelimelerin karşılayamadığı kavramlar için yeni sözcükler türetirler. Dilde bulunan kelime kökleri ve ekleri yeni eklerle birleştirilip yeni kelimeler oluşturulmasıyla şiirde lehçe ve ağızlardan alınan sözcüklerin ve yapıları da kullanabilirler. Halk tarzını şiirlerine incelikle işleyen Defne'nin, halk tarzına yönelmesine Yahya Kemal'in önerisiyle olmuştur. Çoğu şiirinde lehçe ve ağızlara ait sözcük ve yapıları kullanmıştır. Şairin şiirlerindeki bu duruma halk tarzını devam ettirme arzusu nedeniyle sıklıkla rastlanılmaktadır.

Şairler zaman zaman yaşadıkları dönemde kullanılan dil dışında eski dönemlerde kullanılan kelime ve yapıları da şiirlerinde kullanırlar. Bu durum şiir dilini nesirden ve günlük dilden ayırır. Özellikle eskicil (arkaik) unsurları Zeki Ömer Defne sıklıkla kullanmıştır. Defne'nin şiirlerinde yer alan zarf fiil, şahıs, yapım ve çekim eklerinde haberleşme kiplerinde, seslerde ve söz varlığında tespit edilen eskicil (arkakik) unsurlar belirlenmiştir. Eskicil unsurları içeren şiirler bir ya da iki beyit verecek ve hem ekler hem kelimelerdeki değişimler gösterilecektir. Aşağıda bununla ilgili örnekler verilmiştir:

DEFNE "Aşk İle" adlı şiirine "Yüzyılların diliyle" yazıldığının notunu düşmüştür bugün Türkiye Türkçesinde olmayan Eski Anadolu Türkçesinde kullanılan belirtme sıfatı şol ve **kim**, **belkim** bağlacı, **-anda zarf** fiil eki kullanılmıştır:

“*Yüzyılların Diliyle*

AŞK İLE

*Kadeh var yiyelim gelir şöyle **kim**
Mey kendinden kendi meyden incedir.*

*Bir hâlin var mey mestolur **görende**
Bir hâlin var şol kadehten incedir.*

*Sen kim konuşursun şıkır şıkır su
Dünya cıvil cıvil sen gülünce dir.*

*Sen soyundun demek **kim** ıdır gece
Doğular batılar sen gülünce dir.*

*Dünya şenliğinde pulca payım yok
Bana düğün bayram sen gelince dir.*

*Yer yerinden oynar sen **kim** gidersin
Yer yerine gelir sen gelince dir.*

*Senin bu sevdadan **kurtulmağın yok**
Var **belkim** velâkin ben ölünce dir*

*Benim bu sevdâdan vazgeçmeğim yok
Var **belkim** ola ki ben ölünce dir.” (Defne Zeki Ömer 1971: 183)*

Şair Mahpus adlı şiirinde Eski Anadolu Türkçesinde kullanılan “-den girü” zaman bildiren son çekim edatını “şimdengerû” şeklinde kullanmıştır:

“Açılsa da ne buluruz şimdengerû oralarda

Bir soğuk hava, kırık dökük birşeyler..bulsak bulsa,” (Defne Zeki Ömer Mayıs 1985:94)

Zeki Ömer Defne, Bu Hasretlik Böyledir adlı şiirinde Türkiye Türkçesinde bugün -ın, /-in, -un/ -ün ;- iniz/-iniz, -unuz/ünüz şeklinde olan Eski Anadolu Türkçesinde ise “n” şeklinde olan Emir II çoğul şahış ekini Eski Türkçedeki -ng şekliyle kullanmıştır.

“Söyleng, buyursunlar Demirefe’ler!

Kurulsun meydana elvan tepeler!

Dostun şelvesiyle dolsun kupalar!”(Defne Zeki Ömer 1971: 10)

Defne'nin Yunus Emre'nin Selâm Olsun şiirinden hareketle yazdığı aynı adlı şiirinde Eski Anadolu Türkçesine ait yapılar mevcuttur, şair, -ıcağ zarf fiil ekiyle yapılmış “**gidicek, alıcak**” kelimelerine yer vermiştir, Yitikler Peşinde adlı şiirde, “**varıcak, bulıcak**” kelimeleri kullanılmıştır. -ıcağ, /-iceğ zarf fiil eki Osmanlı Türkçesinde de bir müddet kullanılmış, daha sonra kullanımdan düşmüştür.

“Nereye gideceğiz ki, nereye döneceğiz ki?

Nedir varıcak, bulıcak yiten yerler, şeyler hep?

Tilttil misin, Mitil mi, daha nereye gideceğiz?

Söylendi hadi, seni bekliyor ellerim” (Defne Zeki Ömer Şubat 1988a: 44)

Eski Anadolu Türkçesinde yuvarlaklaşma nedeniyle gel- fiiline getirilen geniş zaman eki -ür şeklindedir, Türkiye Türkçesinde ise ünlü uyumu nedeniyle ek -ir şeklindedir “**gelir**” Defne Mâverâlar Kuşu şiirinde **gelür** kelimesini Eski Anadolu Türkçesi Dönemindeki şekliyle kullanmıştır.

“Bir kuş uçar gelür mâverâlardan,

Bir özge odda yanmış, erimiş, gelür.

Havâyı pervâzı bulmuş bağrında,

Kol kanat kaydından farımış gelür.” (Defne Zeki Ömer Haziran 1986:451.)

Eski Anadolu Türkçesinde “gibi, göre” ifadesi ile sıklıkla kullanılan -layın/-leyin (Ergin 1993:173) ekini şair şiirlerinde kullanmıştır.

“Aralayıp, ırsanız birazıcık kapınızı

Şiir kâğıt sığacaklayın

Göreceksiniz getirdiği beyazlığı ömrüme

Ondaki yazuların.

Aralayıp ırsanız birazıcık kapınızı

Bir düş geçecekleyin,

Görünecek bir aşkta selametleyip sizi

Bir şevkte karşılamaya nasıl uçup geldiğim” (Defne Zeki Ömer Şubat 1988a: 87)

Batı Türkçesinde kullanışı sonradan azalan **-cılayın/-cileyin** eki Eski Anadolu Türkçesinde çok kullanılmıştır. Kullanış sahası zamirler olup onlara “gibi”, ve “kadar” manaları verir, onların benzetme şekillerini yapar. Eski Anadolu Türkçesinde zamirlerde bir eşitlik çekim eki gibi görev görmüştür.(Ergin 1993:174)

*“Hele görmemişse vay **bencileyin!***

*Hiç olmaz mı aklı zây **bencileyin!”** (Defne Zeki Ömer 1971: 10)*

*“Bir şiir de eğer ki **onculayın** bahtında*

Özsuyunu sunulan öyle bir elde bulmuşsa” (Defne Zeki Ömer Şubat 1988a: 33)

“**Ne zaman ki, -dığı zaman, nasıl, mademki**” anlamındaki Harezmi-Kıpçak sahasında ve Çağatay sahasında kaçan olan Batı Türkçesinde “**haçan, kaçan**” şeklinde görülen Eski Anadolu Türkçesinde sıklıkla zarf olarak kullanılan kelime Defne’nin “Yollara Anlatılan” şiirinde **haçan** şeklinde kullanılmıştır. Ayrıca bu ek Anadolu ağzlarında “**haçan**” şeklinde kullanılmıştır.

“Ondan değil mi böyle yollara, sokaklara,

İçkilere dökülüp durduğumuz.

***Haçan** bir esrik parıltı görüp koşsak aynalara*

Öldü ölecek bir ümidin soluğu.” (Defne Zeki Ömer Mayıs 1985:103)

Eski Anadolu Türkçesinde İstek 1.teklik kişi-**am/-em** eki Osmanlıcanın sonlarında düşmüş ve Emir kipiyle karışmıştır. Bugün ağızlarda, konuşma dilinde kullanılmaktadır. Defne’nin aşağıdaki şiirlerinde bu örneğe rastlanmaktadır.

*“Katı**lam** kurtlara, böğrü**sem**, ah oy!*

*Ko**pa**m boralarla bağrı**şam**, ah oy!*

*Yurdu birbirine kat**am** Erzincan!*

Hangi ses makbulün vatan Erzincan?” (Defne Zeki Ömer 1971: 8)

Vasıta ve beraberlik edatı **ile ile -n** biçiminde ekleşip **-lan/-len, -nan/-nen** şeklinde bugün ağızlarda kullanılmaktadır. Bu kullanım Defne’nin şiirlerinde sıklıkla geçer. Konuşma dilinde, bilhassa ağızlarda bu **-nan, -nen** şekli geniş ölçüde kullanılmaktadır, **ile**’nin eşi olan birle edatı Eski Türkçede bir ve **ile**’nin birleşmesinden doğmuştur. Eski Anadolu Türkçesinde ve Osmanlıcada da kullanılmış, Osmanlıcanın sonlarında bu kullanım ortadan kalkmıştır.”

*“Mis**len** mi beslenmiş üzümün İzmir?*

*İçi âhû dolu gözü**mün** İzmir!*

Bir hoşluğu ondan, yazımın İzmir!” (Defne Zeki Ömer 1971: 10)

“Isparta’yı nakışman konuştum,

Dedi: Binbir bakışman konuştum,

Gönül derler bir kuşunan konuştum” (Defne Zeki Ömer 1971: 12)

d) Defne'nin Şiirlerinde Kelime Hazinesi Açısından Dikkati Çeken Hususlar ve Şiir Dili:

Kelimeler:

uçmak/tamu: Şair “**Büyük Kapı**” adlı şiirinde bugün Türkiye Türkçesinde kullanılmayan Eski Türkçede kullanılan **uçmak** “**cennet**” ve **tamu** “**cehennem**” kelimelelerine yer vermiştir: “*O uçmaklar, o düşsel kanatlardan /Atanda bu gerçekler tamusuna seni /Anka, Bir mahşer ortasında yapayalnız kaldığın /Kapıların kilitlenip kapandığı saatlerde /Ve anahtarların yitip gittiği deli sulara.*” (Defne Zeki Ömer Mayıs 1985: 109)

Zeki Ömer Defne, “**Kendimizi Ararken**” ve “**Büyük Kapı**” adlı şiirlerinde de **uçmak** kelimesi kullanılmıştır Ayrıca şairin “**Temmuz tamusunda Uçmak**” adlı şiiri mevcuttur.

“Hiç çıktığınız oluyor mu sizin de sularınızdan,

Kinli de ölmez düşler için **uçmaklara** gittiğiniz?” (Defne Zeki Ömer Şubat 1988a: 43)

sığıtçı: Eski Türkçede “**ağlayıcı**” anlamındaki Dîvânü Lügâti't Türk'te de geçen “**sığıtçı**” (Gülensoy Tuncer 2007) kelimesine şair “**Cenaze Çiçekleri**” adlı şiirde yer vermiştir: “*Tam gülecek yaştaydınız, biliyorum/ Ne umuyor ne buluyoruz, gel gör ki!/ Sığıtçılar gibi gelip dizilmişiniz işte, ama/ Gelmemek elinizde miydi?*” (Defne Zeki Ömer Şubat 1988a)

yaltırık: Şair, “**Vakit Saat Sayıklaması**” şiirinde bir başka arkaik unsur olan **yaltırık**³ “parlaklık ışık, ziya” kelimesini kullanmıştır. Bu kelime Eski Türkçe, Orta Türkçe Döneminde kullanılan bir kelimedir. “*Bir kampana durmaha çalıyor bak işte baş, kış/ Diyelim, yaltırıkları* görünmüyor, ya sesi? /Gemi gemi olduysa daha ne kadar beklesin?” (Defne Zeki Ömer Mayıs 1985:18)

yalvaç:17 Ağustos 1986'da bir trafik kazasında hayatını kaybeden Mustafa Can AKMAN için annesi Erdem Hanımın yazdığı Can'a Hasret şiir kitabındaki, Zeki Ömer Defne'nin Can için yazdığı “İsyân” şiirinde Türkiye Türkçesinde kullanılmayan “**peygamber**” anlamındaki **yalvaç**⁴ kelimesini **yalvaç** şeklinde kullanmıştır.

³ “Yaltırık: Eski Türkçe döneminde yaltır-/yaltrı-:parlamak, ışıkvermek; yaltırık/yaltruk: parlaklık, ziya, ışık, Orta Türkçe döneminde yaldruk/yoldruk/yuldrük: cilalı, parlak, süslü.” Konu ile ilgili bk. (Gülensoy Tuncer 2007:1049)

⁴ “Yalvaç: elçi, peygamber.” Konu ile ilgili ayrıntılı bilgi için bk. (Gülensoy Tuncer 2007:1043)

ırık: Anadolu Ağızlarında görülen “**aralık, az açık**” anlamındaki ırık kelimesine Zeki Ömer Defne'nin, Ölümün Kıyısı II şiirinde kullandığı görülür. “*Artık gözlerimi taşıyamıyorum, /Yuvarlanı yuvarlanı veriyorlar, /Bir ırıktan aşağı.*” (Defne Zeki Ömer 1971: 120)

Ağızlarda ve Eski Anadolu Türkçesinde, “**ayırarak, ayrılmak, uzaklaşmak**” anlamında kullanılan ır- kelimesi **Bir Kapı Aralığında ve Sonsuz Sevi** adlı şiirlerinde Defne tarafından kullanılmıştır. “*Bu od bilmem nereye den/Belki Öteden de Öte'yeden /Tek ırılmasında benden/Ha öleyim ha kalayım.* (Defne Zeki Ömer Kasım 1988d: 12)

sevi: Bazı Bölge ağızlarında “**sevgi, muhabbet, aşk anlamında**” kullanılan “**se-vi-sevü**”⁵ kelimesi Defne tarafından sıklıkla kullanılmıştır: “*Sen hep dar vakitlere bıraktın işte böyle /Sanki bekleyecek gibi zamanlar uçuşunu/Ve sevi sevda kuşları teşrifini göklerde!* (Defne Zeki Ömer Mayıs 1985: 26)

tezene: Bazı bölge ağızlarında “mızrap” anlamında kullanılan **tezene** kelimesi şairin **Kadaların Benim Olsun Erzurum** şiirinde geçmektedir. “*Barlar ibrişim büküştü, /Dadaş, tezene sekişli, /Gelin kehribar bakışlı; /Gözlerinde altın işli. /Kızların ne mene kızdır.*” (Defne Zeki Ömer 1971: 19)

Defne bölge ağızlarındaki ve konuşma dilindeki kelimeleri kullanmıştır. Aşağıda **Karar** adlı şiirde “**ko-: bırak-, he: evet, ve esir- sarhoş olmak**” kelimelerini de kullanılarak doğal içten anlatım yakalanmıştır. “*Doğru dürüst beş şarkı çaldık çalmadık sazım,/ Taktım kırdın, taktım kırdın, ko artık Ben tel olmayacağım./Ne derse “He” diyeceğim bundan sonra gönlüme: /Esirmek mi esirmek, delirmek mi delirmek./Engel olmayacağım.*” (Defne Zeki Ömer Mayıs 1985: 40)

di ünlemi: **Şair Yapraklar Dökülünce** adlı şiirinde Anadolu Ağızlarında Seslenme ve teşvik ünlemi, peki; haydianlamında kullanılan “**di**” ünlemini “**di-geç: haydi geç**” şeklinde kullanmış: “*Ve o güne dek duymadığımız bir sesler bir çağrılar/ Başlayacak düşlere bıraktığımız yerlerden, / Ama şimdi o dallar bir cephe/ Bir dikenli teller ki, di-geç geçebilirsen!*” (Defne Zeki Ömer Şubat 1975:10)

Bu ünlem Türkiye Türkçesi Ağızlarında “**di buyur: bak hele olan işe!, di haydının, haydi yürü başla bakalım!, di gah: hadi kalk bakalım, di götür: hadi al götür**” kullanımları mevcuttur.

yenile: Defne **Kitap ve İzmaritler** adlı şiirlerinde “**yeni, hemen, az önce anlamındaki yenile**” sözcüğünü kullanması bir başka dikkati çeken unsurdur: “*Oysa tüttünden kedere yenile sarıyordu ateş/ İçtim ki, içmedik miye gitti işte hep böyle!/Şimdi nereye bassak her yer izmarit.*” (Defne Zeki Ömer Ağustos 1978:4)

“Çantamda **yenile** çıkmış bir kitap:

Evime bir âlem götürüyorum.” (Defne Zeki Ömer 1971: 135)

⁵ “Sevü (sevi):aşk, muhabbet.” Konu ile ilgili ayrıntılı bilgi için bk.(Yeni Tarama Sözlüğü 1983:185)

uğrun: Uğrun kelimesi kullanan şair “**uğrun/ uğrun: gizli**” kullanımı ile samimi bir anlatım oluşturmuştur: “*Mendilimde uğrun uğrun tütersin./Beni esirmiyeye teşvik edersin. /Çeyizimle benden evvel yatarsın.*” (Defne Zeki Ömer 1971: 15)

Defne “**yük saymak**” anlamındaki **yüksünmek** kelimesi ve “**hafif, itibarsız**” anlamındaki **yeyni** kelimesini Ağrı’lar şiirinde kullanmıştır: “*Gül-ağrı yüksündü sanma gönül onca gururun, /Bir yeynilik var ki, yeter, senin soluğunda Ağrı!*” (Defne Zeki Ömer Aralık 1989:322)

Eleğimsağma (eleğimsağmal, eleğimsağmal, eleğimsahma, eneğimsağmal, eneğümsağmal, ineğimsağma, ineğimsağmal) : Alâim-i semâ'nın ağızlardaki kullanımı olan “**gökkuşağı**” anlamındaki kelime Defne tarafından sıklıkla kullanılmıştır: “*DEFNE der: “ Ziyettim yedi iklimde, / Eleğimsağmaydı sesler elimde, /Bir elvan koşmaydım kendi telimde, iyiydim, / İslahıtım., kötü ettin beni.”* (Defne Zeki Ömer 1971: 74)

onciğazi/şuncası: Şair konuşma dilinden aldığı “**onciğazi, şuncası**” kelimelerini şiirlerinde kullanmıştır: “*Elimizde bir gariban uçurtma/Yok, çıkacak halimiz artık o tepelere /Uçurmaya uğraşyoruz ama işte yine de /Düşe kalka, kör topal seyirterek onciğazi, /Ne yaparsın, yapmacık, uyduruk bir, yellerde.*” (Defne Zeki Ömer Şubat 1988a: 45)

“Şuncasından bir emekli memurum.

Vakit vakitlerden akşam,

Şöyle bir duldasına oturmuşum bir yolun.” (Defne Zeki Ömer Haziran 1988c: 9)

koç- : Eski Anadolu Türkçesinde sıklıkla kullanılan, bugün ise Anadolu’da ağızlarda hâlen kullanılan “**koçmak (kocmak, koşmak) :Kucaklamak, sarılmak, bağırna basmak.**” anlamındaki kelimeye Şair şiirlerinde yer vermiştir: “*Beni yakarken kızıl dağlar, /Kış, yaz beyaz açan dağlar!/Erzurum’u koçan dağlar!/Yıldızınız ne yıldızdır?* (Defne Zeki Ömer 1971: 19) ; *Hayaline yele yele Nazilli, /Gelmiş sana bir ahzâta menzili, /Üzerinde tasavvurlar çizili: /Öpmek, Koçmak gibi, türlü basmalar* (Defne Zeki Ömer 1971: 31)

yoyul- : Deli Terzi adlı şiirde “**yoyulmak**” kelimesi kullanılmıştır halk ağzında “**bozulmak, zail olmak, silinmek**” anlamındadır ve tarama sözlüğünde de aynı kelime vardır: “*Mektup olup dost koynunda yoyulmak. /Gömleklere selâm, kelâm yayılmak, /İliklerde rehavetten bayılmak, /Sonra sedef sedef ayamak ne güzel!*” (Defne Zeki Ömer Şubat 1988a: 34)

yömsüz: “Bir Dert Ki” adlı şiirde Şair Türkiye Türkçesi ağızlarında “**uğursuz**” anlamında kullanılan “**yömsüz**” kelimesini kullanmıştır.

“Sihirli atlara mı bindim,

Göklerinde uçtum Hind’in, Çin’in!

Ya da yömsüz yerlere mi bastım,” (Defne Zeki Ömer Şubat 1988a: 34)

nezel- : “Uçurtma” şiirinde şair Türkiye Türkçesi ağızlarında “güçsüzleşmek, zayıflamak” anlamındaki “nezel-” fiilini kullanmıştır: “İp kısalmış, *nezelmış*, *terazisi bozulmuş*/ *Nice uçurtma takılı kaldı böyle tellerde!*

farı- : Defne “Mâverâlar Kuşu” adlı şiirinde “yorulmak, zayıf düşmek, usanmak, vazgeçmek” anlamındaki **farımak** fiilini kullanmıştır: “*Bir kuş uçar gelir mâverâlardan, / Bir özge odda yanmış, erimiş, gelir. /Havâyı pervâzı bulmuş bağrında, /Kol kanat kaydından farımış gelir.* (Defne Zeki Ömer, Haziran 1986:451.)

Zeki Ömer Defne, başarılı bir öğretmen, iyi bir musikîşinas aynı zamanda, resim sanatıyla da ilgilenen bir şairdir. Böyle sanatkâr ruhlı bir şairin şiirlerini oluştururken titizlikle tashih ettiği ve kelimeleri özenle seçtiği, kendini sembollerle ifade ederken Türk dilini incelikle işlediği açıkça görülmektedir. Anadolu çocuğu olan Defne, Türkçenin samimi, sıcak, canlı havasını şiirlerinde deneyerek okuyucuya sunmuş, dilimizin inceliklerini zengin kültürümüzle birleştirerek kendisini ifade etmiştir.

Şairin şiirlerindeki kelimeleri incelediğimizde Türkçeye ne denli önem verdiği ortadır. Kullandığı kelimelerin %67,38’i Türkçe kökenli kelimeler ile Türkçe ek alarak Türkçeleşmiş kelimelerden oluşmaktadır. Şairin şiir dilinde kullandığı alıntı kelimelerin, %21,69’u Arapça, %7,07’si Farsça, %3,14’ü Batı kökenli kelimeler (Fransızca, İtalyanca, İngilizce, İspanyolca .vb) ve %0,69’u diğer dillerden (Rumca, Latince, Rusça, Moğolca..vb.) alınmış kelimelerden oluşmaktadır.

Sonuç:

1903 (Rumi 1319) yılında Çankırı’da doğan şair 2 Aralık 1992’de İstanbul’da vefat etmiştir. Defne’nin yaşadığı döneme bakıldığında Osmanlı Türkçesi ile Türkiye Türkçesine Geçiş dönemi dil özellikleri şairin dilinde dikkati çekmektedir. Üç büyük savaş içinde büyüyen ve Türkiye Cumhuriyetinin kurulmasına şahit olan şairin şiir dili döneminin dilini ortaya koymamızı sağlamıştır. Ankara için kritik günlerde Defne’nin Muallim mektebini bitirdiği zaman Eskişehir, Yunanlılar tarafından işgal edilmiş ve Ankara’da panik vardır. Mustafa Kemal’in Mecliste, başkumandan olduğu gün yemin ettiğinde Defne ordadır. Edebiyat öğretmeni Defne’nin, tarihe tanıklık ettiği günleri şiirlerinde güzel bir Türkçe ile ortaya koyduğu görülmektedir. İlk şiirlerini 1924- 1927 yıllarında Halk Yolu dergisinde eski yazıyla yayımlayan şair, Asrî Baba mahlasını kullanmıştır. “Asrî Baba” imzasıyla hiciv tarzında yazdığı bu mizahî manzumelerde halkın sorunlarıyla ilgilenmeyen dönemin siyasetçilerini eleştirmiştir.

Şairler zaman zaman yaşadıkları dönemde kullanılan dil dışında eski dönemlerde kullanılan eskicil kelime ve yapıları da şiirlerinde kullanırlar. Bu durum Zeki Ömer Defne’de yoğunlukla görülmektedir, bunu şairin dilinin oluştuğu dönemle alakalı olduğu ortadır. 1903 doğumlu olan şairin dili Osmanlıca ve Türkiye Türkçesine geçiş döneminde oluşmuştur. Şair şiirlerinde eskicil unsurlar yanı sıra Anadolu lehçe ve ağızlarından alınan sözcükleri ve yapıları da kullanılmıştır.

Defne’nin şiir diliyle ilgili genel olarak şu sonuçlara vardık:

1. Şair duygularını ifade ederken direkt olarak değil sembollerle dolaylı olarak ortaya koymaktadır.

2. Şairin “şiir duygularla değil kelimelerle yazılır” ifadesi sembolleri özellikle kullandığının kanıtıdır.

3. Şiirlerinde bir mihrak noktası vardır.

4. Bir takım kelimeleri ve sözleri çeşitli çağrışımlar yapacak şekilde kullanmıştır.

5. Şairin dilinin oluştuğu dönemin, Edebiyat öğretmeni olmasının yanı sıra İstanbul Üniversitesi'nde Fuat Köprülü'den ders alması ve bu alanda çalışmalar yapması Türk Dili'ni bilinçli olarak kullanmasını sağlamıştır.

6. Şairin şiirlerindeki kelimeleri incelediğimizde Türkçeye ne denli önem verdiği ortadadır. Kullandığı kelimelerin %67.38'i Türkçe kökenli kelimeler ve Türkçe ek olarak Türkçeleşmiş kelimelerden oluşmaktadır.

Kaynakça:

- AKSAN, Doğan (1999) , Şiir Dili ve Türk Şiir Dili, Ankara: Engin yayınevi.
- AKTAŞ, Şerif (1998) , *Yenileşme Dönemi Türk Şiiri ve Antolojisi II (1920-1940)*, Ankara: Akçağ Yay.
- AKYÜZ, Kenan (1988) , “Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri, Türk Edebiyatı”, **İslam**
- Ansiklopedisi İstanbul:** Meb. , XII/II: 567-568.
- AKYOL, İbrahim ve Karadeniz, Şahin (Mayıs 1989) , “Şairimiz Zeki Ömer Defne ile Sohbet”, **Çankırı Yâren dergisi**, İstanbul, 13-17
- AKYOL, İbrahim (Ocak 2004) , *Zeki Ömer Defne'nin Hayatı, Doğumunun 100.Yılında Zeki Ömer*
- Defne Ve Çankırlı Şairler Sempozyum Bidirileri*, T.C. Çankırı Valiliği.
- BANARLI, Nihat Sami (1987) , *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi, İstanbul C.II*, 1150.
- CENGİZ, Metin (2002) , *Modernleşme ve Modern Türk Şiiri*, İstanbul: Telos Yayıncılık.
- ÇELİK, Yakup** (2002) “Zeki Ömer Defne”, *Büyük Türk Klasikleri, İstanbul: Ötüken-Söğüt Yayınevi*
- C.XIV,158.
- DEFNE, Zeki Ömer (1971), *Denizden Çalınmış Ülke, İstanbul: MEB Yayınları.*
- DEFNE, Zeki Ömer (Şubat 1975) , “Yapraklar Dökülünce”, **Varlık Aylık Fikir ve Edebiyat Dergisi**,
- 809, 10.
- DEFNE, Zeki Ömer (Ağustos 1978) , “İzmaritler”, **Varlık Aylık Fikir ve Edebiyat Dergisi**, 851, 4.
- DEFNE, Zeki Ömer (Mayıs 1985), *Puyalar I: Sessiz Nehir*, İstanbul: Ana Basım Sanayi.
- DEFNE, Zeki Ömer (Haziran 1986) , “Mâverâlar Kuşu”, **Türk Dili**, 414, 451.
- DEFNE, Zeki Ömer (Ocak 1987) , “Mâverâlar Kuşu”, **Türk Edebiyatı**, C. XIV, 159, 5.
- DEFNE, Zeki Ömer (Şubat 1988a), *Puyalar II: Kardelenler*, İstanbul: Tunç Matbaacılık.
- DEFNE, Zeki Ömer (1988b), *Dede Korkut Hikâyeleri Üzerinde Edebî Sanatlar Bakımından Bir Araştırma*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

DEFNE, Zeki Ömer (Haziran 1988c) , “Bayram Şekeri I”, **Türk Edebiyatı**, 176, 9.

DEFNE, Zeki Ömer, (Kasım 1988d) , “Sonsuz Sevi”, **Türk Edebiyatı**, 181, 12.

DEFNE, Zeki Ömer (Aralık 1989), “Ağrılar”, **Türk Dili**, 456, 322.

ERGİN, Muharrem (1993) . **Türk Dil Bilgisi**, İstanbul, Boğaziçi Yayınları. Galatasaray Lisesi Sicil Dosyası, 1950-1968.

GÜLENSOY, Prof. Dr. Tuncer (2007) , **Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü I-II**, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

HACIEMİNOĞLU, Prof. Dr. Necmettin (1992), **Türk Dilinde Edatlar**, İstanbul: MEB.

İBRAHİMHAKKIOĞLU, Belkıs (Ocak 2004), “Tanıdığım Zeki Ömer Defne”, **Doğumun 100. Yılında Zeki Ömer Defne ve Çankırılı Şairler Sempozyum Bildirileri**, TC Çankırı Valiliği, 83-85.

KABAKLI, Belkıs (Kasım 1984) , “Şair Öğretmen Zeki Ömer Defne İle”, **Türk Edebiyatı**, C.XI, 133, 41.

KAPLAN, Mehmet (1996) , “Ziller Çalacak”, **Şiir Tahlilleri 2: Cumhuriyet Devri Türk Şiiri**, İstanbul: Dergâh Yayınları.

KARABAY, Muhsin, Gökçe, Hüseyin Özer, A. Vahap ve Kavlu, Mustafa (Ocak 1993) : “Zeki Ömer Defne İle Sohbet”, **Türk Edebiyatı**, 231, 25-31.

OKAY, Orhan, “Yirminci Yüzyılda Başından Cumhuriyete Yeni Türk Şiir (1900-1923)”, **Türk Dili**, 481- 482:294

ÖZÜNLÜ, Ünsal (1997) , **Edebiyatta Dil Kullanımları**, Ankara: Doruk yayıncılık.

PARLATIR, İsmail (Haziran 1985a) , “Değerlendirmeler” **Türk Dili** Aylık Dergisi İstanbul, 402 .

PARLATIR, İsmail (Ekim 1985b) , “Değerlendirmeler”, **Türk Dili**, 406:196-198.

PARLATIR, İsmail (Temmuz 1988) , “Değerlendirmeler”, **Türk Dili**, C.LVI, 439:51-56.

PARLATIR, İsmail (Ocak-Şubat 1992) , “XIX. Yüzyıl Yeni Türk Şiiri”, **Türk Dili**, 481-482:1-3.

ŞEMSEDDİN Sami (1987) , **Kamus-ı Türkî**, İstanbul: Çağrı Yayınları.

Türkçe Sözlük (2005) , Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı Arşivi, **Sicil Dosyası**, 31.03.1958.

Yeni Tarama Sözlüğü (1983) , Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Extended Abstract:

Our study is to examine the poems of Zeki Ömer Defne, who is in the foreground with his poems in Turkish Literature during the Republican Period, in terms of Turkish Language. In this work, poems in poetry books of Zeki Ömer Defne (1903-1992) named *Denizden Çalınmış Ülke* (1971), *Sessiz Nehir Puyalar I*(1985), *Kardelenler Puyalar II*(1988) and *Halk Yolu* (1924-1927), *Çınaraltı* (1941), *Ün Isparta Halkevi Mecmuası* (1942-1943), *Ülkü* (1944-1946) *Zeytin Dalı* (1949), *Şadırvan* (1948), *Esi* (1956), *Çağrı* (1959-1960), *İstanbul (Sanat ve Edebiyat (1953-1954-1955-1956))*, *Varlık* (1956-1982), *Türk Edebiyatı* (1983-1993), *Kaynaklar* (1985), *Türk Dili* (1986-1993), the poems published in *Millî Kültür* journal (with intervals 1981-1987), *Galatasaray Journal* (with intervals 1951-1967), *Galatasaray Lisesi Annual* (1964-1965 ve 1974-1975) and *Özel Şişli Terakki Lisesi Annual* (1967 annual and 1969 annual) were studied in Zeki Ömer Defne's Language of Poetry and Thesaurus. In the envelope verb, the person, the construction and the suffixes included in the poems of Defne, the archaic elements determined in the communication types, voices and vocabulary are determined. One or two examples will be given of poems containing archaic elements. In the first part of our section, Zeki Ömer Defne's life, works, understanding of poetry and the subjects of his poetry, the changes he made in his poetry were included. In the second part, Defne's poems were evaluated in terms of Turkish language. In this section, the points of attention in terms of phonetics and morphology, the word treasure in Defne's poems, the deviations in the poet's poetry language, and archaic words were identified. In the conclusion section there is the information we have obtained from our work. Born in Çankırı in 1903 (Rumi 1319), the poet died on 2 December 1992 in Istanbul. Referring to the transition period he lived by Turkey Turkish Ottoman Turkish language features are remarkable in the poet's language. Growing up in three major wars and the language of the Republic of Turkey's poetic language poet who witnessed the establishment period has enabled us to reveal. Eskisehir is occupied by the Greeks and there is a panic in Ankara when Defne finishes the mission on the critical days for Ankara. It seems that the literary teacher, Defne, puts the days of tarihe testimony in a poetic language in his poems. The poet, who published his first poems in the old issue of *Halk Yolu* magazine between 1924 and 1927, used the *Asrî Baba*. He criticized the politicians of the period who were not interested in the problems of the people in these humorous writings written in satire style with the sign "Asrî Baba" Poets sometimes use archaic words and structures used in old periods other than the language used in the period they lived in poetry. This situation is seen intensely in Zeki Ömer Defne, which is related to the period when the poet's language is formed. The language of the poet, who was born in 1903 formed the Turkish Ottoman and Turkey during the transition period. In poet poetry, the words and structures taken from Anatolian dialects and dialects as well as the old elements have been used.

Zeki Ömer Defne is a successful teacher, a musician who is also interested in the art of painting at the same time. It is evident that such an artful soulful poet has meticulously corrected his poems while he carefully selected the words, and he delicately manipulated the Turkish language while expressing himself with symbols.

Defne, the Anatolian child, presented the reader with intimate, warm, live air in his poems, expressing himself by combining the subtleties of our language with our rich culture. When we examine the words in the poet's poems, it is clear that what we pay attention to the Turkic. 67.38% of the words used are composed of Turkish words and Turkish words with Turkish additions. The quotations used in the poet's poetry are 21.69% in Arabic, 7.07% in Persian, 3.14% in Western, and 0.69% in other languages. In general, the following conclusions were reached regarding Defne's poetic language:

The poet expresses his feelings indirectly through symbols, not directly.

It is proof that the poet especially uses the symbols "poetry is written by words rather than sentiments".

There is a focal point in their poetry.

A set of words and phrases have been used to make various associations.

In addition to being a poet's language and literary teacher, he also taught at Fuat Köprülü in Istanbul University, and his work in this area allowed him to use Turkish language consciously

When we examine the words in the poet's poems, it is clear that what we pay attention to the Turkic. 67.38% of the words used are composed of Turkish words and Turkish words with Turkish addition.